

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Vasalampi, Kati

Title: Kuulluksi tuleminen on oppimismotivaation avain

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja, 2022

Rights: CC BY-ND 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

Please cite the original version:

Vasalampi, K. (2022, 24.11.2022). Kuulluksi tuleminen on oppimismotivaation avain. MustRead.
<https://www.mustread.fi/artikkelit/kuulluksi-tuleminen-on-oppimismotivaation-avain/>

AKATEMIA, INNOVAATIOT, KOULUTUS, OPPIMINEN

Kuulluksi tuleminen on oppimismotivaation avain

Jo pienillä lapsilla on tarve kokea autonomiaa. He haluavat olla aloitteellisia ja itsenäisiä sekä kokea ohjaavansa elämäänsä. Voidakseen kiinnostua koulutyöstä, lapsi tai nuori tarvitsee kokemuksen, että hän tulee kuulluksi, kirjoittaa Kati Vasalampi Jyväskylän yliopistosta. VAPAA LUKUOIKEUS

Kati Vasalampi Jyväskylän yliopisto 24.11.2022 8:31

"Oppijan kyvykkyyssuomukset ennustavat suorituksen lopputulosta jopa enemmän kuin hänen todelliset taitonsa."

Motivaatio saa meidät liikkeelle. Motivaatio on olennainen osa myös kaikkea oppimista. Ei siis ihme, että koulu- ja opiskeluymppäristössä motivaatiotutkimusta on tehty paljon, ja kiinnostus kasvaa edelleen.

Kiinnostusta lisää opiskelumenetelmien muuttuminen yhä enemmän oppijan aktiivista roolia korostaviksi. Enää ei opiskella toistamalla yhteen ääneen opiskeltavan asian keskeisiä lauseita kuten muutama vuosikymmen sitten.

Nyt oppijoiden oletetaan aktiivisesti osallistuvan luokkahuoneen toimintaan. Oppijoilta edellytetään oma-aloitteisuutta ja vastuun ottamista omasta

opiskelusta.

Oma päätösvalta on tehokas oppimiskannuste

Motivaatioteorioiden mukaan meillä kaikilla on luontainen taipumus oppimiseen ja asioiden hallintaan. Tämä näkyy pienen lapsen toiminnassa, hän on aktiivinen, utelias ja tutkii ympäristöään, vaikka emme häntä siihen ohjaisi.

Luontaisesta taipumuksesta huolimatta voimme myös passivoitua tai muuttua kyynisiksi joillain elämänalueilla tai joissain ympäristöissä, sillä emme motivoidu epäsuotuisassa ympäristössä.

Motivaatio ei ole siis pelkästään oma sisäinen tilamme. Se vaihtelee ja muokkautuu jatkuvasti omien mielensisäisten ja ympäristötekijöiden vuorovaikutuksessa.

Ympäristöllä on huomattava vaikutus siihen, motivoidummeko ja mihin motivoidumme. Esimerkiksi oppimisympäristö suuntaa motivaatiotamme ja toimintaamme sekä suoraan että välillisesti.

Motivaatiotutkimusten keskeinen havainto on, että motivoidumme parhaiten, kun saamme itse päättää tekemisistämme.

Kun toimintamme syyt kumpuavat sisältämme, motivaatiomme on sisäistä. Sisäisen motivaation on todettu edesauttavan syvempää käsitteiden ymmärtämistä, luovuutta sekä lisäävän myönteisiä tunteita oppimista kohtaan.

Vastaavasti pelkästään pakon edessä toimiminen tai ulkoinen paine tietyllä tavalla toimimiseen helposti heikentää intoamme ponnisteluun ja vähentää kiinnostustamme käsillä olevaan tehtävään. Tämä johtuu siitä, että vahvasti ulkoisen motivaation ohjaamina ei jää tilaa omille päämäärille ja toiveille samalla tavoin kuin sisäisen motivaation kohdalla.

Motivaatioympäristö vaikuttaa koko hyvinvointiimme

Se, mistä motiivimme kumpuavat, vaikuttaa sekä työskentelyn tehokkuuteen että lopputulokseen – mutta laajemmin myös hyvinvointiimme.

On myös havaittu, että suotuisassa ympäristössä alun perin hyvinkin ulkoinen motivaatio voi lähteä luonnollisesti sisäistymään ja ympäristön tuottamista arvoista ja normeista tulee vähitellen meille itsellemme henkilökohtaisesti tärkeitä näkömääriä.

tärkeä päämäärä.

Prosessi on hyödyllinen erityisesti tavoitteissa, jotka eivät luontaisesti pohjaa sisäiseen motivaatioon. Tällainen tavoite on esimerkiksi yhteiskuntaan sosiaalistuminen.

Vaikka lapsuudessa toimintaamme ohjaa leikki ja uteliaisuus, iän myötä sosiaalistuminen yhteiskuntaan muuttuu tärkeäksi ulkoa annetuksi päämääräksi. Tähän lasta myös yleensä ohjataan. Hänen oletetaan kouluttautuvan ja tekevän myöhemmin työtä yhteiskuntamme eteen.

Aikuisuudessa nämä velvoitteet ovat jo pääosassa elämässämme, mutta useimmille meistä ne ovat muuttuneet henkilökohtaisesti tärkeiksi. Olemme siis sisäistäneet ympäristömme arvoja omiksemme.

Psykologisia perustarpeita tuleva ympäristö aktivoi oppimaan

Parhaiten luontainen sisäistymisprosessi toimii ympäristössä, joka tukee meillä kaikilla olevia psykologisia perustarpeita autonomian, kykenevyyden ja yhteenkuuluvuuden kokemuksiin.

On osoitettu, että psykologisia perustarpeita tukeva ympäristö herättää kiinnostuksemme ympäristön asioihin sekä halumme samaistua siinä oleviin ihmisiin. Psykologisia perustarpeita tukevassa ympäristössä pysymme aktiivisina ja opimme uutta.

Toisaalta taas passivoidumme helposti ja koemme motivaation puutetta ympäristössä, joka jättää psykologiset perustarpeet huomiotta. On esimerkiksi havaittu, että lapset, jotka kokevat kuuluvansa luokkaansa, omaksuvat koulun arvot nopeammin kuin lapset, jotka eivät koe olevansa hyväksytyjä luokkansa jäseniä.

Avoimet kysymykset ja tekemisen perustelu herättävät kiinnostuksen

Jo pienillä lapsilla on tarve kokea autonomiaa. He haluavat olla aloitteellisia ja itsenäisiä sekä kokea ohjaavansa elämäänsä. Tämä tarkoittaa, että voidakseen kiinnostua koulutyöstä, lapsi tai nuori tarvitsee kokemuksen, että hän tulee kuulluksi.

Oppimisympäristössä tätä voidaan tukea käyttämällä avoimia kysymyksiä onnetustilanteessa. tarjoamalla merkityksellisiä vaihtoehtoja toimintaan sekä

opettajan on myös hyvä tarkastella omaa ajattelumalliaan taitojen saavuttamisesta ja kyvykkyydestä. Kuvastavatko onnistumiset oppijan lahjakkuutta ja epäonnistumiset lahjojen kuten niin kutsutun matikkapään puutetta, vai saavutetaanko taidot yrittämisen ja harjoittelun kautta? Harva meistä jaksaa motivoitua ponnistelemaan ja harjoittelemaan taitoa, jonka oletamme olevan vain lahjoista kiinni.

vaaditaan tietynlaista toimintaa tai tekemistä, on mahdollisuus kokea autonomiaa.

Sen sijaan ympäristö, jossa oppija kokee, että häntä ei kuunnella, johtaa helposti motivaation puutteeseen. Samoin käy, jos oppimisessa edetään opettajan ehdoilla tai pelkästään opettajan kiinnostuksenkohteiden mukaan.

Kokemus osaamisesta ja kykenevyydestä ovat oppimisen avainkokemuksia

Jokaisella meillä on tarve kokea olevamme osaavia ja kykeneviä ainakin joissain asioissa.

Valitettavasti osalla lapsista ja nuorista käsitys omista kyvyistä on päässyt heikentymään jopa jo varhaisina kouluvuosina. Useat epäonnistumiset ovat tuoneet tunteen osaamattomuudesta ja avuttomuudesta.

Silloin tarvitaan aikuista, joka muistuttaa, että onnistuminen tulee yrittämisen kautta. Aikuinen asettaa lapselle ja nuorelle sopivankokoisia haasteita, jotta onnistumisia myös tulisi.

Onnistumiset ja niistä saatu myönteinen palaute auttavat lasta ja nuorta muuttamaan ajattelurakennettaan. Hän myös huomaa, että epäonnistumiset voivatkin olla osa oppimista eivätkä kyvykkyyksmittari.

Taidot saavutetaan harjoittelemalla

Opettajan on myös hyvä tarkastella omaa ajattelumalliaan taitojen saavuttamisesta ja kyvykkyydestä. Kuvastavatko onnistumiset oppijan lahjakkuutta ja epäonnistumiset lahjojen kuten niin kutsutun matikkapään puutetta, vai saavutetaanko taidot yrittämisen ja harjoittelun kautta? Harva meistä jaksaa motivoitua ponnistelemaan ja harjoittelemaan taitoa, jonka oletamme olevan vain lahjoista kiinni.

Tutkimusten mukaan meillä aikuisilla on helposti käsitys, että erityisesti matematiikassa lopputulosta ohjaa ennen kaikkea lahjakkuus, vaikka kehittymistä tukeva ajattelumalli johtaa selvästi parempaan suoritukseen myös matematiikassa.

Opettajan oma ajattelumalli heijastuu helposti oppijan ajatteluun omasta osaamisestaan. Oppijan kyvykkyyssuskomusten on taas havaittu ennustavan

suorituksen lopputulosta jopa enemmän kuin todellisten taitojen.

Yhteenkuuluvuus ja hyväksytyksi tuleminen pohjustavat turvallisen oppimisympäristön

Meillä on myös tarve kokea yhteenkuuluvuutta johonkin ryhmään. Vuoden 2021 kouluterveyskyselyssä havaittiin, että jopa 22 prosenttia yläkoululaisista tytöistä ja 15 prosenttia pojista tuntee itsensä yksinäiseksi.

Lapsi ja nuori, joka jää ilman ystäviä koulussa, ei pysty kokemaan yhteenkuuluvuutta luokkaansa eikä saa kokemusta muiden hyväksynnästä. Hyväksytyksi tulemisen kokemus on kuitenkin meidän jokaisen perustarve. Sen huomiotta jättämisellä on väistämättä kielteisiä seurauksia lapsen tai nuoren terveydelle ja hyvinvoinnille.

Kouluelämässä seurauksia tyypillisesti ovat heikentynyt motivaatio ja kyynistyminen koulutyötä kohtaan. Tällainen kielteinen kehitys johtaa helposti koulupoissaolojen lisääntymiseen ja voi lopulta johtaa jopa opintojen keskeyttämiseen.

Ei ole siis turhaa kiinnittää huomiota luokka- ja kouluympäristön tunneilmapiiriin. On tärkeää, että jokaisella luokkaan kuuluvalla on kaikilla turvallinen olo, vain se mahdollistaa täysipainoisen oppimisen.

Opettajan motivaatio on tärkeää oppijan kannalta

Opettajan oma motivaatio ja jaksaminen ovat avainasemassa oppimismotivaatiota tukevan oppimisympäristön luomisessa.

Motivoitunut opettaja ottaa huomioon luokan tunneilmapiirin, kannustaa haasteellisissa kohdissa ja luo turvallista oppimisympäristöä, jossa jokainen tulee kohdatuksi yksilönä ja kokee tulevansa hyväksytyksi omana itsenään.

Keskustelu ja oppioiden kohtaaminen yksilöinä vie aikaa ja vaatii opettajalta

Keskustelu ja oppijoiden kohtaaminen yksinomaan vie aikaa ja vaatii opettajalta vahvaa läsnäoloa sekä monesta suunnasta tulevan informaation huomioimista. Tämä vaatii koulujärjestelmältä riittävästi resursseja ja tukea opettajan työn tekemiseen.

Kati Vasalampi

Kati Vasalampi on akatemiaturkija Jyväskylän yliopistossa.

Tämän sisällön mahdollistaa Jyväskylän yliopisto.
Journalistinen päätösvalta on MustReadin toimituksella.

Tämä artikkeli on julkaistu Creative Commons CC BY-ND 4.0 -lisenssillä.

Tutustu muihin vapaan lukuoikeuden Akatemia-artikkeleihin

Keskustelu

Tätä juttua ei ole vielä kommentoitu.

© Toinen Aatos 2022